

TIRITAMIM

Armas toomkooli pere!

Oleme sisenenud adventi- aega ja kohe-kohe on käes jõulud ja aastavahetus. Tavaliselt on see aeg, mil ollakse koos oma perega, võetakse lõppev aasta kokku ja tehakse plaane uueks. Oleme toomkooli õpilasi ja lapse- vanemaid nimetanud ikka üheks suureks pereks. Seega soovin minagi mõtiskleda nendel teemadel.

Esmalt sõnast advent. Adventus Domini tähendab ladina keeles Issanda tulemine. Adventiaeg on ootuse, ettevalmistuse, mõtete sätti- mise aeg. See on sama mis sünnipäeva ettevalmistamine. Toad koristatakse, valmistatakse ette parimad piduroad, kapist otsitakse välja pidukleit või viigipüksid. Pidustused algavad aga alles siis, kui sünnipäev on käes, mitte varem. Teiseks ja täpsemaks võrdluseks on see, kui perre sünnib uus ilmakodanik, väike õeke või vennake. Last ootav ema on viimastel nädalatel vaoshoitud, õige pisut ärevil, tehes veel viimaseid ette- valmistusi uue ilmakodaniku sünniks. Kodu ja oma hing sätitakse valmis uue alguseks. Enne lapse sündi ei tule ju keegi veel katsikule.

Sama on ka adventiajaga. Soovin, et pidu ei algaks enne tõelist pidu, jõulud ei algaks enne Jeesuse sündi. Küll peaks aga adventiaega mahtuma ettevalmistustööd, et Jumala Poeg saaks sündida: tubade ja südame puhtaks kraapimine, laulude ja luule- tuste õppimine, kingituste meister- damine ja pakkimine.

Lõppev aasta on olnud väga kirju. Sel on olnud mitmeid värve ja varjundeid. On olnud kollast ja päikselist rõõmu, olgu selleks siis sä- rasilmsed lapsed, abivalmid vanemad või südamlikud õpetajad. On olnud rohelist – kasvamist. Koolipere on taas kasvanud ja meil on juba üle saja lapse. On olnud ka punast ja violetset värvi – pahandusi, aga ka andeks- palumisi ja andeksandmisi. Värve ja elamusi on kindlasti veel.

Selle kalendriaasta lõppedes tun- nen rahu südames. Mulle tundub, et esmased ärevad ajad on möödumas. Lapsed on harjumas, millises koolis nad õpivad. Õpetajad on töö- kad ja panustavad kooli arenemisse oma võimete kohaselt. Lapsevanemad on mõistvad ja abivalmid nõu ja jõuga koolile toeks olema. Kool on saa- vutanud teatud stabiilsuse, mis annab jõudu eda- siseks kasvamiseks ja arenemiseks.

Soovin kogu kooliperele rahulikkust adventiaega ja rahu sü- damesse. Soovin, et meil oleks aega mõelda jõulude tõelisele tähenduse- le. Soovin meeleolukat uut aastat.

Vana-aastaõhtuti on kombeks ikka midagi uueks aastaks ka lubada või soovida. Ma luban, et märkan ja kiidan oma ümber olevaid inimesi rohkem, kui seni olen seda teinud. Ja innustan Sindki seda tegema – kiida oma last, kiida oma vanemat, kiida oma õpilast, oma õpetajat, oma kolleegi, oma ülemust! Kiida oma ligimest, kiida Jumalat!

Egle Viilma
direktor

Tänavu on adventiaeg saabunud ilma lume ja pakaseta. Kas ilm muudaks meie jõulu- tunnet? Kui otsime ajaloolisi jõule ning tahame teada, kus elas esimene jõuluvana või millal sündis Jõululaps tegelikult, peame tõde teada saades tunnistama, et ka siis ei olnud lund ega küünlasära! Esimene jõuluvana, Püha Nikolaus pidas 4. sajandil piis- kopiametit tänase Türgi aladel ning kõige tõenäolisemaks Jeesuse sündi- mise ajaks ei olnud ilmselt südatalv.

Tegelikult ei ole ju jõulude puhul tähtis ajalooliste faktide täpne tead- mine ja kordamine, vaid see, mis on nende faktide taga. Jeesuslapse sünni puhul pole niivõrd oluline tema sünnikuupäev, kui tema sünni tä- hendus: miks ta sündis? Jumal saatis oma Poja vabastama inimesi nende mure(patu)koormast! Seda suurt rõõmu lasi Jumal kuulutada inglitel, kes karjastele ilmusid. Ka ajaloolisest jõuluvanast rääkides ei ole oluline rõhutada piiskop Nikolause lõuna- maist päritolu, vaid seda, et annetusi tehes tegi ta inimestele rõõmu ning jagas hoolivust ja armastust! See, mis ametit ma pean, kui teenekas ma olen või kui kõrge on minu profes- sionaalsus mistahes valdkonnas, pole viimselt oluline, kui sellega koos ei käi soe süda, head sõnad ja positiivne tähelepanu inimestele minu ümber ja kaugemalgi. Või ootan ma kõike seda ainult teistelt enese suhtes? Kanda üksteiste koormaid ja muresid ning osutada üksteisele hoolivust ja positiivset tähelepanu ongi tegelikult jõulude õige tähistamine. Ja see on jõukohane kõigile! Jõulud ei sünni lumest, küünaldest, kingitustest või verivorstist, isegi mitte jõululaulu- dest. Jõulud sünnivad koos Jõulu- lapsega meie südameheadusest ja headest tegudest!

Soovin Tallinna Toomkooli perele kaunist jõuluaega!
Urmas Viilma, kaplan

Tallinna Toomkool tsaariajal (1710-1917)

- Põhjasõja ajal (1700–1721) Tallinna toomkool vires. Sõja- ja katkuajal kasutati koolimaja algul katkulaatsaretina ning seejärel mitmesaja garnisonisõduri majutuspaigana.
- Pärast Põhjasõda 1724. aastal taas- tatud Tallinna toomkooli ainuke õpetaja oli keegi vähese haridusega endine Rootsi soldat, kes oli võetud kantori kohale.
- Pietistlikult (kristlikku moraali rõhutavalt) meelestatud Hallest pärit Christoph Friedrich Mic- kwitz oli Tallinna toomkiriku ülempastor ning hiljem toomkooli kuraator (ametlik järelevalvaja), kelle agara tegevuse tulemusel käivituskas toomkoolis õppetöö ning kes organiseeris toomkoguduses pidevalt korjandusi ja õhutas ka Eestimaa rüütelkonda kooli eest hoolt kandma.
- 1733. aastal olid Tallinna toomkoolis ametis rektor, konrektor, subrektor, subkonrektor ja kantor.
- Vene keele lektor hakkas Tallinna toomkoolis tööle 1750. aastal.
- Tallinna toomkiriku orbudekodu

usinamatel õpilastel oli võimalus õppida Tallinna toomkoolis.

- Tallinna toomkoolis õppisid XVIII sajandil aadlike, vaimulike ja käsi- tööliste lapsed.
- Tallinna toomkoolis hakati XVIII sajandil õpetama eraldi poisse ja tüdrukuid.
- 1765. aastal võttis Eestimaa rüütel- kond Tallinna toomkooli juhtimise ja ülalpidamise enda kätte ning toomkiriku esindajad lülitati kooli juhtimisest välja.
- Tallinna toomkool sai 1768. aastal uue nime Akadeemiline Rüütliskool (Akademische Ritterschule) ehk Rüütliakadeemia (Ritterakademie).
- 1768. aastal rajati Tallinna toomkoo- li juurde pansionaat, kus peeti ülal 20 vaesemate aadlike poega.
- Tallinna Akadeemilise Rüütliskooli (Akademische Ritterschule) õpila- sed olid enamasti aadlike lapsed.
- XVIII sajandi lõpus olid Tallinna toomkoolis populaarsed Johann Bernhard Basedowi pedagoogili- sed vaated. Vastavalt valgustusaja vaimsusele rõhutati loodus- ja mõis-

Peeter I, Vene tsaar aastatel 1682–1721 ja Vene keisririigi keiser aastatel 1721–1725.

Kunstnik Jean-Marc Nattier, maalitud u 1718.

tuspärast kasvatust, tegelikult elus vajalike õppeainete – reaalinete, emakeele, uute keelte ja kehalise kasvatus – tähtsust, aktiivsete õppemeetodite, sealhulgas näitlikus- tamise rakendamist ning kool- pansionide ehk nn filantropiinide asutamist.

- Asehalduskorra ajal (1783–1796) määrati Tallinna Akadeemilisele Rüütliskoolile riigi kulul vene keele õpetaja ning suurendati vene keele tundide arvu.
- Tallinna Akadeemilise Rüütliskoo- li eripärasemad õppeained olid mütoloogia, filosoofia, muinsuslugu, heraldika, kombe- ja moraaliõpetus, prantsuse keel, vene keel, ladina keel, kreeka keel, heebrea keel, itaalia keel, inglise keel, tantsimine ja vehklemine.
- 1819. aastal sai Tallinna toomkool nimeks Eestimaa Rüütli- ja Toom- kool (Ehstländische Ritter- und Domschule).
- 1819 allutati Tallinna toomkool otseselt Tartu õpperingkonna kuraatorile.
- 1836. aastal kaotati Tallinna toom- koolis nn paralleelsüsteem. Selle kohaselt võisid õpilased kuulata ainetunde erinevates klassides vastavalt oma edasijõudmisele ühes või teises aines.
- Tallinna toomkoolis toimus õppetöö tsaariajal kuni venestusperioodini saksa keeles.

Jätkub järgmises numbris.

◀ Venemaa Keisririigi suur vapp.

TÄHT - õpetaja Riina

Tähe rubriigis saame pisut tuttavamaks toomkooli heade inimestega.

Seekord räägib oma tegemistest, mõtetest ja toomkooli jõudmisest Riina Lõhmus, 2. tüdrukute klassi juhataja.

Minu lapsepõlvkodu asub Haapsalus. Käin seal ka praegu üsna sageli, kuna Haapsalus elavad seni minu ema ja õe pere. Tore on jalutada Haapsalu tänavatel ja „vaadata“ mälu pilte lapsepõlvest – siitkaudu läksin ma muusikakooli, siin korjasin kastanimune ja mängisin peitust, siin jalutasin koos isaga ja ta ostis mulle Merekivikese komme, siin veetsime terved päevad vees hullates ja end päikese käes praadides ...

Võin naljatades öelda, et minu lapsepõlve suurimad mõjutajad olid „Entel-Tenteli“ ja „Kukerpillide“ plaadid. Kuulasin neid vist sadu kordi ja kõik laulud olid mul peas. See võis olla päris naljakas, kui 5-aastane laulis südamest: „Jää jumalaga Mann, sest tuules oli ramm ja reisisihiki oli meile Rotterdam!“ Aga laulmine meeldis mulle väga ja ka igasugune esinemine. Korraldasin kodus oma vanematele ja õele kontserte: maalisin kuulutuse, mõtlesin välja näidendid, tantsud ja laulud ning kandsin siis need üksi vaatajatele ette. Kuna õde on minust kümme aastat vanem, siis kahjuks ei saanud ma teda oma esinemistesse kaasata. Lasteaias ma ei käinud, olin koos vanaemaga kodus. Meie lemmikmäng oli „Reis ümber maailma“, mõnikord mängisime ka „Tsirkust“. Meie majas elas palju lapsi ja koos mängisime õues peitust, luuremänge ja sportisime maja kõrval asuval staadionil. Kooli läksin kuueaastaselt ja seal meeldis mulle väga.

Oma vanematelt sain lapsepõlvest kaasa kohusetundlikkuse ja õpetuse: kõik mida alustad, tuleb ka lõpuni viia. Meie peres hinnati õppimist ja enesearendamist. Kuna minu ema ja isa olid kasvanud sõjajärgsetes vaestes oludes, ei saanud

nad omandada sellist haridust, nagu nad oleksid soovinud. Seetõttu oli neile väga oluline, et nende lastel oleksid teistsugused võimalused. Olin koolis väga usin õpilane ja õnneks jäi mulle õpitav ka hästi meelde. Nii jäi aega ka muude hobidega tegelemiseks: õppisin muusikakoolis viiulit ja klaverit, mängisin kooliteatri orkestris, käisin korvpallitrennis. Kooliteatriga käisime esinemas isegi Moskvast.

Minu lemmikõppeaine oli koolis eesti keel. Lisaks muusikaga tegelemisele meeldis mulle väga lugeda ja lugemispäevikut täita. Kui olin laps, pidime koolis tihti joonistama pilte teemal „Kelleks tahan saada“. Algul tahtsin minagi nagu peaaegu kõik klassikaaslastes arstiks, õmblejaks, juuksuriks, poe- müüjaks (lapsena me eriti muid ameteid ei teadnudki), aga üsna pea oli mul hoopis teistsugune soov: mina tahan saada viiuliõpetajaks. Ja see soov jäigi alles. Õppisin G.

Otsa nimelises Muusikakoolis ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias viiuliõpetajaks. Viiuliõpetajana asusin juba õppimise kõrvalt tööle Haapsalu muusikakoolis.

Hiljem õppisin lisaks Usuteaduse Instituudis usuõpetuse õpetajaks ja õpetasin koolis nii usundiõpetust kui perekonnaõpetust, lisaks töötasin

Õpetaja Riina koos lastega

Meie pere piparkoogid

200 g siirupit
250 g võid
3 dl suhkrut
1 tl ingverit
1 tl nelki
2 tl kaneeli
1 muna
2 tl soodast
2 spl kohvikoores
umbes 1 liiter jahu
(pooleks nisu- ja rukkijahu)

Sega poti põhjas siirup, või ja suhkur ning kuumuta veidi, aga ära lase keema. Lisa maitseained. Sega vedelikku, kuni see jahtub. Klopi muna ja lisa taigale koos soodaga segatud koorega. Lisa jahu. Kata nõu kilega ja pane õöseks jahedasse kohta seisma. Rulli taigen õhukeks ja vormi piparkoogid. Pane need küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile ja küpseta 175-kraadises ahjus umbes 5 minutit.

palju aastaid pühapäevakooliõpetajana toomkirikus. Kui mul sündisid lapsed, tekkis huvi beebikooli vastu ja asusin läbi viima laulu- ja mänguringe päris pisikestele. Nii olengi tänaseks tegelenud väga erinevas vanuses laste ja noortega.

Kuidas aga sattusin toomkooli? Tundsin, et vajan uut väljakutset! Ja just siis juhtusin lugema töökuulutust, kus direktor Egle Viilma teavitas klassiõpetajate otsingust toomkoolis. Mind paelus võimalus töötada väikeses kollektiivis ja olla uue kooli kujunemise juures, koolis, kus lapsevanemad on huvitatud oma lapse õpingutest ja käekäigust. Asusin end täiendama klassiõpetaja erialal. Olen õpetaja neljateistkümnele tüdrukule – mina õpetan neid ja nemad mind!

Minu enda peres kasvab kolm last. Tütar sai just 18-aastaseks, poisid on 14 ja 9. Pere ja töö kõrvalt väga palju aega iseendale ei jää, aga jõuan siiski laulda kammerkooris „Crede“, käia mõnikord koos abikaasaga teatris ja toimetada meie kodu aias.

Meie pere kindlaks traditsiooniks on käia suvel Eestimaa erinevates paikades telkimas ja põnevate kohatadega tutvumas. Võimalusel reisime ka mujal maailmas. Jõuluajal oleme aga alati kodus. Kuna kõik lapsed oskavad pilli mängida (meie ansambel koosneb viiulist, flöödist ja kahest kitarrist), õpime jõuludeks selgeks mõne ühise pala ja teeme väikese koduse kontserdi. Jõuluajal valmistame kindlasti ka ise piparkoogitainast ja küpsetame suure hulga piparkooke. Mõnusat ja rahulikku jõuluaega kõikele toomkooli peredele!

Õpilane Riina

Sünnipäevalapsed ...

Detsember

- 02.12 - 10 Mello Reimets (3P)
04.12 - 8 Herta Hermine Vaske (1T)
07.12 - 9 Taavi Tippi (2P)
14.12 - 11 Leila-Lotte Kozlov (4T)
19.12 - 9 Ingrid Jaanhold (2T)
27.12 - 11 Emili Roots (4T)

Jaanuar

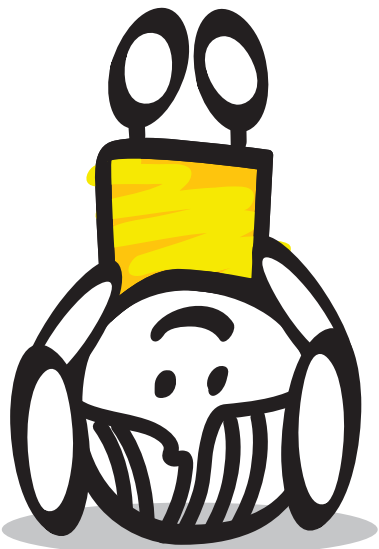
- 01.01 - 8 Liis Lapsanit (1T)
02.01 - 8 Karl Hansen Puri (1P)
14.01 - 10 Katarina Adele Männik (3T)
20.01 - 11 Aleksander Leetmaa (4P)
22.01 - 10 Albert Lapsanit (3P)
23.01 - 11 Hanna Heleen Kaabel (4T)
23.01 - 11 Liisa Siinmaa (4T)
29.01 - 8 Hele-Riin Raun (1T)
30.01 - 11 Joosep Rehepapp (4P)

Veebruar

- 02.02 - 8 Lauri Vaide (1P)
04.02 - 11 Liisa Maria Kull (4T)
06.02 - 8 Lucia Lass (1T)
11.02 - 8 Marta Kitter (1T)
14.02 - 9 Johannes Mattias Toome (2P)
17.02 - 9 Ulla Meri Tangsoo (2T)
18.02 - 11 Anette Merivee (4T)
22.02 - 10 Mirtel Kärsna (3T)
23.02 - 8 Kata-Krislin Väinsalu (1T)

... ja Sünnipäevalastäiskasvanud

Egle Viilma	03.12
Lilian Traks	16.12
Merike Kaasiku	17.01
Riina Lõhmus	20.01
Tommi Nikki	07.02
Kati Savitski	08.02
Lauri Koogas	09.02
Heiki Haljasorg	22.02

Jaauuaris algab taas vastuvõtt Tallinna Toomkooli 1. klassidesse

Mitmed pered on juba mõtlenema hakanud, kuhu kooli oma 2015. a sügisel 1. klassi minev laps õppima panna. Kooli valikul on tähtis, et pered leiaksid õppeasutuse, mis toetab nende väärtusi ja hoiakuid.

Toomkooli eesmärgiks on kristlikele väärtustele ja kultuurile toetuva kaasaegse heatasemelise üldhariduse andmine. Eesmärgi saavutamisel toetatakse õppe- ja kasvatusprotsessi kaudu kooli ja kodu koostöös iga õpilase arengut. Õppe- ja kasvatustöös juhendatakse kristlikust maailmavaadetest, mida esindab Eesti Evangeelne Luterlik Kirik.

Oluline on mees pidada, et hoolimata erinevatest süvaprogrammidest (inglise keel, muusika) on läbivaks ja ühendavaks liiniks esivanemate vaimse pärandi tundmaõppimine, edasiandmine ja väärtustamine. Oluliseks peame kristlikule eetikale tuginemist.

Et kool ja kodu mõistaksid paremini, kas õpilane sobiks toomkooli õppima, korraldatakse kooli astuda soovijatele jaanuaris-veebuaris tutvusuuring. See koosneb neljast osast. Esmalt vesteldakse õpilasega.

Seejärel toimub kirjalik osa (etteütetus, arvutamine). Oluliseks kolmandaks osaks on psühholoogilised testid, mis näitavad õpilaskandidaadi loogikavõimet, keskendumist, motivatsiooni, tähelepanu jne. Neljas ja mitte vähem oluline osa on vestlus lapsevanematega, mille käigus peaks selguma, kas pere ja kooli väärtushinnangud ühtivad ja kas kooli poolt pakutav õppekava on perele vastuvõetav.

Nii nagu eelnevatel aastatel, toimuvad ka sel korral meie kooli katsed ühiselt VHK omadega. Need õpilased, kes juba praegu meie (või VHK) eelkoolis käivad, eraldi tutvusuuringule tulema ei pea. Uuring tehakse eelkooli tundide ajal. Küll aga lepitakse vanematega vestluse aeg kokku.

Teised lapsed sooritavad tutvusuuringu jaanuaris-veebuaris. Hoiame teid kindlasti kursis infoga, millal sooviva valdusi esitada ning millal ootame lapsi tutvusuuringule.

Rõõmsate kohtumisteni, armsad pered, kelle lapsed alustavad 2015. aasta sügisel Tallinna Toomkooli 1. klassis õppimist!

Egle Viilma
direktor

Advendilaada aitäh!

30. novembril oli meie maja täis laste naeru ja kilkeid, aga ka tõsisid lapsi, kes töötubades usinasti mitmesuguseid asju meisterdasid. Treppidel kohtas õnneloosivõitjaid, kolmanda korruse salapärase toa ukse vahelt saalis igas pikkuses lapsi. Terve alumine korrus oli täis magusat koogilõhna, kohviaroomi ja mõnusat muusikat. Teise korruse müügisaalides oli lettide ees vahepeal nii palju rahvast, et pidi hiljem tagasi tulema.

Mida ühelt advendialguse aegselt ürituselt veel soovida – käsitöö sai meisterdatud, õnneloos ja laadakaup peaaegu lõpuni ära müüdud, koogid ja võileivad otsa, õuel pakutud pudru olemasolust ja heast maitsest kuulis mõni vaid lugusid. Korraldusmeeskond lõpetas kella üheksa paiku ja emotsioonid olid kõigil positiivsed.

Ürituse kordaminekut kinnitab nii kogutud rahasumma kui ka tagasiside.

Suur aitäh kõigile suurtele ja väikestele, kes oma osa andsid. Just sellist nägu on meie kool, mis toob kokku õnnelikud ja rõõmsad inimesed, kes oskavad vabal ajal koos olles meeldivalt aega veeta.

Loomelabor usub, et advendiaja avauitustel tekkinud meeleolu kulmineerub kõigile meie peredele ja külalistele imekauniste ja rahulike jõuludega ning lustaka uusaasta saabumisega.

Kohtumiseni juba järgmise aasta uutel radadel!

TÄHEKE - Nikita

Täheke rubriigis heidame pilgu ühe toomkooli lapse mõtetesse ja tegemistesse. Seekord saame tuttavaks 7-aastase Nikita Kurbatoviga, kes alustas toomkoolis sel sügisel oma kooliteed.

Mis Sind naeratama paneb?

Kui klassivennad teevad heatahtlikke lollusi.

Mis teeb Sind õnnelikuks?

Kui kellelgi on sünnipäev ja ta pakub kommi.

Millega Sulle meeldib kõige rohkem tegelda?

Korvpalli mängida. Seal trennis on kaks toredat mängu: labürindi kull ja jahimees. Mulle meeldib veel ka kelgutada.

Kas Sulle meeldib koolis käia ja mis seal eriti toredat on?

Muidu mulle koolis meeldib, aga kui on kaks eesti keele tundi järjest, siis on raske. Eriti toredad on koolis sõbrad, kes olid juba lasteaias ning kes nüüd käivad minuga samas klassis, näiteks Maru.

Mis on Sinu lemmiktund?

Kõige lemmikum on matemaatika. Veel meeldib kehaline kasvatus, muusika ja usuõpetus.

Millega Sa vabal ajal tegeled, kui pole trenni ega kooli?

Mulle meeldib mängida oma väikese vennaga. Üks meie lemmikmäng on peitus. Me ei mängi lauamänge, kus keegi peab kaotama.

Mida Sulle perega koos meeldib kõige rohkem teha?

Perega koos meeldib küpsetada, näiteks piparkooke või pirukaid. Neid me teeme harva.

Kelleks Sa tulevikus saada tahad?

Ei saa praegu ütelda.

Mis on Sinu lemmikmuusika?

Üks lemmiklaul on muusikatunnis lauldud „Karjaste jõulud”. Veel meeldib laul „Everybody sing this song doo daa ...”

Lemmikraamat?

Lemmikraamat on „Vahtramäe Emil”.

Lemmikpaik?

Laser City. Seal käisime ühe klassivenna sünnipäeval.

Lemmikloom?

Lemmikloom on jännes. Nad on kiired ja hüppavad kõrgele.

Lemmikvärv?

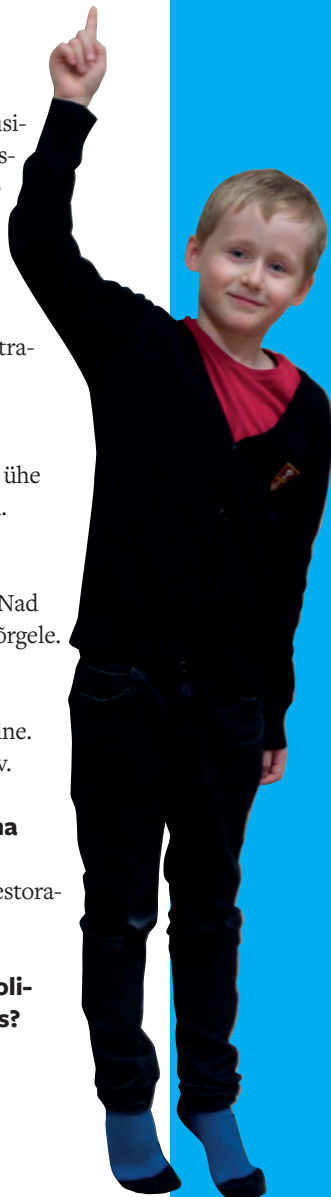
Lemmikvärv on helesinine. See on hele ja lõbus värv.

Mida Sa kõige parema meelega sööd?

Lemmiksöök on pitsa restorani Gelsomino.

Mida soovid oma koolikaaslastele jõuludeks?

Häid jõule!

LASTE LOOMINGUT:

Anette Loviisa Kurvits 3T ja
Mirtel Kärnsa 3T ühislooming

JÕULUVANA

Jõuluvana meie sõber elab põhjamaal
Meile külla tuleb ta põhjapõdraga
Kinke toob ta kuuse alla
Lapsed rõõmust rõkkavad
Jõuluvana punanina ise rõõmust
rõkkab ka

PÄKPIKK

Päkapikk päkapikk
miks sa oled imelik
Väikest kasvu oled sa
ega suureks kasva sa
Miks su nina on nii lai
Habe pikk nagu juustu sai
Päkapikk vastas: Mull nina lai sest
olen päkapikk
Ja habe pikk sest olen päkapikk

JÕULUTÄHT

Täht see kaunitult taevas särab
Valgustab me maad
Õhtul tuleb homme läheb
Õhtul ta meiega ta magama ka jääb

2P Christopher Tšerenkov taimeraamatust “Redis” Hernehirmutis

Redis kasvas peenras ja lausus: “Oh, hea elu!”
Aga siis tuli väike aednik ja käes oli tal hernehirmutis.
“Ääää!” karjus redis.
Poiss ütles: “Sa ei pea muretsema. Linnud kardavad hernehirmutist.”
“Õnneks!” ütles redis!
Lõpp.

2P Johannes Mattias Toome taimeraamatust “Sibulõunapuu”

Õunapuu (sibulõunapuu) õunad

Elas kord õunapuu, kelle nimi oli Jompu. Ta elas koos tammega.
Tamme nimi oli Paul.
Jõudsid jõulud karusnahas. Jõuluvana saani peal. Ta hüüdis neile: “Häid jõule!” Kotid ajas sassi veel. Viskas sibulad õunapuule, tõrud viskas tammepuule.
Jõuõunapuu viga märkas, õunad lisaks puule viskas.
Sellest ajast sellel puul sibulõunad kasvavad!

KUIDAS

seostub õpetajate kasvatusstiil laste lugemisoskuse ja -motivatsiooniga?

Esimeste kooliaastate üks olulisemaid eesmärgi on lugema õppimine. Lugemisoskuse vajalikkuses ei kahtle tänapäeval enam keegi: seda on vaja koolis edasijõudmiseks ning ka igapäevaelus, kuna suur osa õppeainetest ja meid ümbritsevast teabest omandatakse just lugemise kaudu.

On teada, et loetust arusaamine eeldab mitmesuguseid oskusi ning ka motivatsiooni. Üha enam on hakatud haridusuuringutes tähelepanu pöörama õpetaja tegevustele laste arengu mõjutajana. Õpetajad erinevad selle poolest, mida ja kuidas nad tundides teevad. Selle alusel saab õpetaja tegevusi jaotada kolmeks: lapsekesksed, õpetajakesksed ja laps-domineerivad tegevused. Lapsekesksed kasvatusstiili järgiv õpetaja lähtub oma tegevustest laste individuaalsetest vajadustest, ta suunab õpilasi õppimises aktiivselt osalema, toetades samas nende õpioskuste arengut, samuti sotsiaalset ning motivatsioonilist arengut. Õpetajakeskseid tegevusi iseloomustab samuti suur rõhk õpetamisele, kuid iseloomulik on õpetaja domineerimine ja laste tegevuste sage kontrollimine, õpetaja ei võimalda lastel õppimises ise vastutust võtta, toetab neid emotsionaalselt vähe ega pööra tähelepanu nende huvidele. Laps-domineerivaid tegevusi iseloomustab aga lastele õppimisprotsessis vabaduse andmine (n-ö loomuliku arengu võimaldamine) ilma otsese suunamise ja toetuseta. Laps-domineerivat kasvatusstiili praktiseerivad õpetajad toetavad ja kontrollivad õpilasi vaid siis, kui lapsed seda küsivad või kui konfliktid on väga suureks paisunud. Reaalselt kasutavad õpetajad kõiki kolme tüüpi tegevusi. Nende osakaal sõltub õpisisust ja lastest, kuid ka õpetaja uskumustest, oskustest ja teadmistest.

Meie töö eesmärk oli uurida, kas ja kuidas erineb esimese klassi laste lugemisoskus ja -motivatsioon lapsekeskse, õpetajakeskse ja laps-domineeriva kasvatusstiiliga õpetajate klassides. Uuringus osales 440 esimese klassi õpilast ja 21 õpetajat. Esimese klassi alguses ja lõpus hinnati laste lugemistehnilisi oskusi ning motivatsiooni, klassi lõpus ka loetu mõistmist. Igas klassis vaatlusime õppetunde ning vaatlustulemuste alusel jaotasime õpetajad lapsekeskse, õpetajakeskse ja laps-domineeriva kasvatusstiiliga õpetajateks.

Tulemused näitasid, et õpetaja kasvatusstiilid on laste oskuste ja õpimotivatsiooniga oluliselt seotud. Leidsime, et laste lugemisoskuse ja -motivatsiooni arengut toetab lapsekeskne kasvatusstiil, mille puhul õpetaja suunab laste õppimist ja toetab neid emotsionaalselt, andes neile samas ka võimaluse vastutust võtta. Selgus, et õpetajakeskne kasvatusstiil ei toeta laste oskuste arengut, sest õpetaja arvestab laste individuaalsete vajadustega vähe ning pakub neile õppimisel vähe emotsionaalset tuge. Laps-domineeriv kasvatusstiil seostus õpilaste lugemisoskuse ja -motivatsiooniga negatiivselt, mis näitab, et algklassiõpilased vajavad oma arengus rohkem õpetaja toetust. Meie uuringu tulemused osutavad selgelt, kui võrd suur tähtsus on lapse koolitee alguses õpetajal. Seega soovin toomkooli õpetajatele lisaks headele õpetamisoskustele ka lapsekesksust!

** Uuringu põhjalikumad kokkuvõtet saab lugeda Eesti Haridusteaduste Ajakirja EHA 2. numbrist, mis on kättesaadav aadressil <http://eha.ut.ee/2/>*

Piret Soodla
Tallinna Ülikool,
psühholoogia instituut

Komme, komme ja veel rohkem komme?

Küllap oleme lastevanemate-na tõdenud, et pühade ajal söövad lapsed meie enda tahetest hoolimata liiga palju maiustusi. Toitumisoostajana tuletan meelde, et liigne suhkrutarbimine polegi nii ohutu, kui võib arvata. Nimelt, pärast maiustuste, küpsiste, kookide jms söömist hüppab meie veresuhkru tase järsult kõrgele, millele järgneb taas kiire langus. Nimetan seda „ühe küpsise sündroomiks“: sõonud ära ühe magusa küpsise, tunneme mõne aja pärast, et kõht on eriti tühi ja soovime juba tervet pakki, et oma nälga kustutada. Kui sellel hetkel poodi satume, siis vupsab meie poekorvi palju süsivesikute- ja rasvarikast toidupoolist, ning seda mitte nõrga iseloomu tõttu, vaid kehakeemia sunnil. Lapsed on veresuhkru kõikumisele eriti tundlikud. See väljendub meeleolumuutustes ja käitumises. Samuti nõrgestab suhkur mitmeks tunniks meie loomulikku immuunsüsteemi, aga viirushaiguste ja pidude perioodid langevad tihti kokku.

Liigne suhkur ja nisujahu aeglustavad muu hulgas kõhu läbikäimist, see aga põhjustab lapse halba isu ning tuju. Arvestades, et paljud värvilised maiustused sisaldavad ohtlikke värvi- ja lisaaineid, mis jäävad lapse seedesüsteemi pikemaks ajaks, satuvad lapsed tugeva toksilise koormuse alla, mis samuti nõrgestab organismi.

Katsugem siis vältida laste jõulupidudel värviliste maiustuste, magusate limonaadide ja karastusjookide piiramatut tarbimist. Piparkookide kaunistamiseks valige looduslike värvidega glasuur või toonige suhkruga ise peedipulbriga (seda saab osta nt Pipapoest), mustikate või kurkumiga. Võimalusel valige piparkoogitaina jaoks täisterajahu või katsetage hoopis kaera- või tatrajahuga. Maiustage puuviljade, marjade, pähklite ja seemnetega, valmistage kodusest mahlast glögi.

Soovin kõigile tervislikku jõuluaega! Liikuge palju õues ja maiustage mõõdukalt!

Külli Holsting
Toitumisoostaja ja
1. klassis käiva Oskari ema

Inglise keele tund

Toomkoolis õpetatava inglise keele programmi on välja töötanud Helsingi Inglise Kooli kauaaegne direktor õde Mary Vernard. Ise olen selle programmi järgi õpetanud kuus aastat. Algklasside inglise keele õpetamine on küll väga intensiivne, kuid tööprotsessi ja tulemusi naudin väga. Peamine eesmärk on, et õpilane õpiks inglise keelt kui emakeelt: tund toimub inglise keeles, sõnavara korratakse pidevalt, kasutatakse mitmekesist õppematerjali (pildikaardid, plakatid, laulud/luuletused, raamatud, videod, mänguasjad). Inglise keele õppimisele lisaks pannakse rõhku erinevate osaoskuste arendamisele, näiteks igapäevasele viisakusele, käekirjale, materjalide korrashoiule, sõbralikkusele, reeglite kinnipidamisele. Õpetajana tunnen, et ma ei anna ainult keeleõpet, vaid pöoran koos klassiga tähelepanu sellele, kuidas saaksime kõik koos mõnusasti keelt õppida. Mõnikord võib võtta tunnireeglite õppimine aega paar kuud, kuid tulemus on kogu grupile positiivne.

Kõige mängulisemad ja liikuvamad tunnid toimuvad esimeses klassis, et õpilane saaks aina rohkem julgust enast suuliselt väljendada ja tähelepanu ei hajuks. Ka mulle on need tunnid vahetevahel hea füüsilise koormuse eest. Teisest klassist algab tõsisem õppimine ning üha rohkem tuleb juurde õigekirja ning grammatikat. Kindlasti püüan aeg-ajalt ka midagi lõbusat teha, näiteks loen ette raamatuid, näitan videoid ja mängime bingot, mis on õpilaste eriline lemmik.

Alates 2. klassist moodustatakse keeleõppe grupid, üks grupp töötab

kiiremas tempos, teine aeglasemalt. Materjal läbitakse samas mahus, kuid tunnitempo on erineva kiirusega ning õpilaste arengut arvestades saab rohkem tähelepanu pöörata nendele õpilastele, kellele on inglise keele õppimine raskem või teha rohkem lisaharjutusi nendega, kellel on õppimine lihtsam. Minu kolleeg on öelnud, et kui aeglane keeleõppija on suure vaevaga omandanud materjali, siis see rõõm on kirjeldamatu. Olen temaga päri.

Et tunnis peab pidevalt kaasa töötama, inglise keel toimub iga päev ning kodused töid jääb teha igaks õhtuks, siis kasutatakse tunnis stiimuleid. Antakse pidevalt õpilasele tagasisidet, et motivatsioon ei kaoks, ning õpilane võtab üha enam vastutuse oma käitumise ja õppimise eest enda peale. Iga õpetaja valib ise stiimulite süsteemi, mis sobib klassile ja ka õpetajale. Enda tundides näen rõõmu ja sära lapsel, kes paneb nimekaardile templi või saab kaua oodatud kodutöö vastamise pilet. Tihti premeerin head tööd ja eeskujulikku käitumist klepsuga. Õnneks ei ole kohanud oma klassides veel õpilast, keda need stiimulid külmaks jäta.

Kindlasti on koduste tööde tegemisel oma roll lapsevanemal, mõnel lähevad õhtupoolikud inglise keele õppimisel ludinal, samas teistel üle kivide ja kändude. Siinkohal tänan südamest neid lapsevanemaid, kes on oma tütrele või pojale toeks olnud. Usun, et see vaev on väärt ja hiljem on palju lihtsam.

Aitäh, toomkooli pere!
Teacher Kristin

LASTE LOOMINGUT:

2 P Robert Paulus taimeraamatust

“Harilik tamm”

Kuidas tamm õunu kasvatas

Ma nägin ükskord tamme, mis kasvatas õunu. Selle tüve all olid õunad. Ma proovisin ühte ja oli täitsa maitsev.

Ma vaatasin ringi ja nägin õunapuud.

No nüüd on kõik selge!

Mina koos naabripoistega olime õunu tamme alla visanud.

Emma Huimerind 4T

Kui on tulnud jõulud, imelised jõulud, kõigil kuused üleval ja jõuluvana koputab. Väikestel ja suurtel ka, ootust täis on terve pea.

Jõuluvana küsib ka, kas on lapsed olnud head. Kui nad on, siis kinke jagub, kõigile, kes kinke palund.

Karl Johann Philipp Schults 4P
Jõulud

Jõulud pole enam suvi, siis on maas hoopis valge lumi. Väljas paugub käre talv, mul on peas jõulu salm.

Õues sajab pehmet lund, aga karu näeb veel talveund. Lumised kuused metsas on reas, postidel on lumemütsid peas.

Hanna-Reeli Kukk 1T
Selle aasta jõulud

Selle aasta jõuludel külatee on porine Jõulutaat on suures hädas, miks lumi alt meid vedas. Saan ei sõida lumeta, taat on täitsa uneta.

Mari-Ann Marran 2T
Minu jõulukingitus

Ma tahtsin jõuluvana käest nukku.

Ja tahtsin saada ruttu.

Ma panen nuku nimeks Stella, sain hoopis jõuluvana käest kella.

Kell oli hirmus lärmakas.

Järgmisel päeval oli kell sama lärmakas.

Ja päkapikud ei käinud enam.

Leia talveteemalisi sõnu

S	U	U	S	A	M	Ä	G	I	S	K	E	L	K
S	U	L	A	L	U	M	I	J	D	S	C	U	H
T	A	L	V	E	V	A	H	E	A	E	G	M	A
L	S	U	U	S	A	D	B	D	H	C	N	E	T
I	M	M	A	R	E	L	I	U	D	T	V	S	U
U	F	E	I	Y	E	B	T	U	I	S	K	Ö	T
V	I	M	V	H	A	P	A	K	A	N	E	D	I
Ä	U	E	E	L	I	B	I	S	E	M	A	A	M
L	U	M	E	I	N	G	E	L	N	O	H	U	Ü
I	U	M	O	O	T	O	R	S	A	A	N	I	T
L	U	J	Ä	Ä	P	U	R	I	K	A	S	S	S
L	K	I	I	L	A	S	J	Ä	Ä	T	B	U	K
L	U	M	E	L	I	N	N	R	N	N	J	D	C
S	U	M	P	A	M	A	P	A	K	A	N	E	N

talvevaheaeg	lumi	kiilasjääd
lumehelbed	tuisk	libisema
jääpurikas	pakane	sulalumi
lumesõda	kelk	mootorsaari
lumememm	suusad	liuväli
suusamägi	uisud	pakane
lumeingel	nohu	sumpama
lumelinn	tutimüts	lumelabidas

**Millise
seriaali
tegelased
on pildil?**

Tiritamm ootab piltmõistatuse ja sõnamängu vastuseid 1. veebruarini 2015 aadressil toimetus@toomkool.ee.

Sõnamängu lahendusest tee ise või vanemate abiga pilt ja saada eespool toodud aadressile. Vastusele lisa kindlasti oma nimi ja klass, sest vastanute vahel loosime välja auhinnad. Suur tänu kõikidele, kes Tiritamme eelmise kooliteemalise sõnamängu ning piltmõistatuse vastused saatsid! Pildil oli Kristen Jaymes Stewart, filmi "Videvik" näitleja. Auhinna said seekord Karel (3P) ja Emma (1T).

LASTE LOOMINGUT:

Mai Leppik 1T

Päkapikul naljatuju,
oh kui vahva see.
Tuleb metsast paljajalu,
päikseprillid ees.

**TIRITAMM KUSTUB SINDKI
KAJASTAMA TOOMKOOLI JA
TEMA LASTE ETTEVÕTMISI** ning jagama oma mõtteid, kuidas lehte sisult ja vormilt edasi arendada. Tere tulemast!

Lehe kokkuseadja ja toomkooli laste vanemad Rene Altrov, Iris Metsmägi, Liina Kurvits ja Tarvo Tangsoo
toimetus@toomkool.ee

